

ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ ФІЛОСОФСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБОВУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ "ПОЛІТОЛОГІЯ"
(ОКР "СПЕЦІАЛІСТ" ТА "МАГІСТР")**

Тема 1. Методологічні аспекти науки про політику

Політологія як складова сучасної науки. Структура політології як науки. Сучасна політологія як наука і навчальна дисципліна. Формування та інституціоналізація політичної науки. Системність політичної науки. Поняття політичного. Політика як наука і мистецтво. Об'єкт і проблеми предмету політології. Основні категорії політології та проблеми їх систематизації. Основні методи політологічних досліджень. Сутність біхевіористської методології дослідження політичних явищ. Природа політологічного знання і функції політології. Теоретичне й емпіричне у вивченні політики. Філософсько-методологічні засади сучасної політології. Прогнозування та моделювання в політології. Місце політології в системі наук про суспільство. Політична наука за рубежом: сучасні політологічні школи. Актуальні проблеми розвитку політології в Україні.

Тема 2. Історія політичних учень

Проблема періодизації історії політичних учень. Історія політичної науки як предмет вивчення. Зародження політичної думки та її розвиток у країнах Стародавнього Сходу. Політичні вчення у Стародавній Греції. Політична етика Сократа. Вчення Платона про ідеальну державу. Вчення Арістотеля про політику та державу. Політико-правова думка Стародавнього Риму. Політичне вчення Цицерона. Особливості політичної думки Середньовіччя. Політичні ідеї у вченні Фоми Аквінського. Політико-правові доктрини М.Падуанського та В.Оккама. Політико-правова думка Візантійської імперії. Кодекс Юстиніана. Політичні вчення доби Відродження та Реформації. Соціально-політичний зміст реформаторства М.Лютера та Т.Мюнцера та Ж.Кальвіна. Т.Мор і Т.Кампанелла - класичні представники утопічного соціалізму. Особливості політичної думки Нового часу. Політичне вчення Н.Макіавеллі. Політична концепція Ж.Бодена. Політичні ідеї Г.Гроція та Б. Спінози. Т.Гоббс про виникнення і сутність держави. Дж.Локк як основоположник класичного лібералізму. Особливості політичних вчень доби просвітництва. Дж.Монтеск'є про форми держави і поділ влади. Концепція "суспільного договору" Жан-Жака Руссо. Політичні ідеї Доби Великої Французької революції. Класичний лібералізм (Б.Констан, І.Бентам, А.Токвіль). Політичні вчення представників консерватизму у Франції та Англії першої половини ХІХ століття.

Північно-американська політична думка доби Просвітництва. Вчення про державу і владу у філософії І. Канта. Органічна теорія держави Г.Спенсера. Політичні погляди Л.Гумпловича. Вчення про громадянське суспільство, державу та право у філософії Г.В.Ф.Гегеля. Соціально-політичні утопії ХІХ століття. Марксистське вчення про політику, державу і владу. Соціал-демократична спрямованість політичної думки в другій половині ХІХ - початку ХХ століття.

Особливості розвитку російської політичної думки. Концепції освіченого абсолютизму Ю.Крижанича та Симона Полоцького. Російський консерватизм ХІХ століття (М.Карамзін, М.Данилевський, К.Леонтьєв). Зародження і розвиток лібералізму в Росії (В.Татіщев, М.Сперанський, П.Чаадаєв, Б.Чичерін). Російська ідея

в історії російської політичної думки. Зародження і розвиток російського соціалізму. Вчення Леніна про політику, державу і соціалізм. Сучасна західна політологічна думка. Класичні концепції елітизму Г.Моска, В.Парето, Р.Міхельса. Вчення М.Вебера про політику і владу. Сучасні концепції еліт (Г.Лассуел, Й.Шумпетер, К.Манхейм, Д.Белл). Сутність та особливості сучасного неолібералізму. Особливості сучасного консерватизму.

Сучасна американська політологічна школа. Французька політологічна школа. Розвиток політичної науки у Великій Британії і Німеччині в ХХ столітті.

Особливості розвитку української політичної думки. Політико-правові погляди в Київській Русі. Розвиток української політичної думки у козацько-гетьманську добу. Політичні ідеї Кирило-Мефодіївського братства (М.Костомаров, Т.Шевченко, П.Куліш). Політичні погляди М.Драгоманова. Політичні погляди М. Гру шевського. Політичні погляди В.Винниченка. Політичні погляди І.Франка. В.Липинський як ідеолог українського монархізму. Концепція інтегрального націоналізму Д.Донцова.

Тема 3. Теорія політики

Поняття та структура політики. Основні концепції політики. Місце і роль політики в життєдіяльності суспільства. Зміст і форми політичної діяльності. Сутність та особливості політичної влади. Форми і методи здійснення політичної влади. Поняття суб'єкта політики. Класифікація суб'єктів політики. Соціальна зумовленість політики. Соціальна стратифікація і політика. Сутність та основні напрями соціальної політики. Соціальна справедливість як основна проблема соціальної політики. Етнонаціональні спільноти як суб'єкти і об'єкти політики. Етнонаціональні відносини в умовах незалежної України.

Системний аналіз політики. Політична системи суспільства. Типологія політичних систем. Політика і держава. Держава як головний інститут політичної системи суспільства. Основні форми державного правління. Основні форми державного устрою. Поняття політичного режиму. Типи політичних режимів. Сучасне розуміння проблеми демократії. Політичні принципи демократії. Основні політологічні концепції демократії. Громадянське суспільство та його роль у функціонуванні сучасних демократичних держав. Сутність та основні ознаки правової держави. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства.

Політичні партії як суб'єкти політики. Типологія політичних партій і партійних систем. Громадсько-політичні об'єднання та рухи у політичному житті суспільства. Теорія груп інтересів та груп тиску.

Особа і політика. Роль особи в політиці, основні форми політичної участі. Політична соціалізація особи. Політична культура як елемент політичної системи. Історичні типи політичної культури. Політична свідомість: сутність, структура, функції. Політична ідеологія та її роль у політиці. Основні сучасні ідейно-політичні доктрини. Мораль і політика. Моральні засади сучасної політики. Сутність та типологія політичного лідерства. Політичні еліти як суб'єкти політики. Класичні та сучасні концепції еліт. Проблема формування політичного лідерства і політичних еліт в сучасній Україні.

Сутність і структура політичного процесу. Основні типи політичних процесів. Трансформація й модернізація як політичні процеси сучасності. Сутність та основні типи політичних конфліктів. Сучасні способи та форми розв'язання політичних конфліктів. Поняття політичного рішення. Особливості та типи політичних рішень. Міжнародні відносини як складова світового політичного процесу. Сутність та основні функції зовнішньої політики держави. Основні цілі й засоби здійснення зовнішньої політики держави. Основні напрями зовнішньої політики української держави. Політика української держави в умовах глобалізації суспільно-політичного життя.